

Հաստատում եմ՝ 9 ապրիլի 2025 թ.

Ռուս-Հայկական (Սլավոնական) համալսարանի

Գիտական գծով պրոռեկտոր,

Ֆիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր,

Ֆիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու,

պրոֆեսոր Ավետիսյան Պարգև Սերգեյի

ԿԱՐԾԻՔ ԱՌԱՋԱՏԱՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ

Նարինե Անդրանիկի Բուկուշյանի «Բանավոր թարգմանության ուսուցման
լեզվամեթոդական համակարգը (կոմպլեքսնոսային մոտեցման հիման վրա)» ԺԳ.00.02 –

Դասավանդման և ուսուցման մեթոդիկա (անգլերեն լեզու) մասնագիտությամբ
մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման
ատենախոսության մասին

Ժամանակակից աշխարհում բազմալեզու հաղորդակցության պահանջը արդիական
է դարձնում եռալեզու թարգմանիչների մասնագիտական պատրաստումը: Սույն
աշխատանքն ուսումնասիրում է բանավոր թարգմանության լեզվամեթոդական
համակարգի մշակման անհրաժեշտությունը՝ հիմնված աշխատաշուկայի պահանջների
մանրակրկիտ վերլուծության վրա: Ստացված արդյունքները ներկայացված են
փորձարարական հատվածում՝ հիմնավորված և վստահելի ձևով:

Աշխատության առանցքում է եռալեզու (ռուսերեն, անգլերեն, հայերեն) բանավոր
թարգմանիչների ուսուցման լեզվամեթոդական համակարգի ձևավորումը՝ հաշվի առնելով
պատրաստման առանձնահատկությունները, պայմաններն ու պահանջները: Վերլուծվում
են բակալավրիատում սովորող ուսանողների մասնագիտական հմտությունների
ձևավորման հիմնական օրինաչափությունները:

Հետազոտության արդիականությունը պայմանավորված է միջազգային
հարաբերությունների ակտիվացումով, որի արդյունքում աճում է բանավոր
թարգմանիչների պահանջարկը միջազգային միջոցառումներում: Հայտնի է, որ
ներկայումս լեզվական խոչընդոտները հաղթահարելու համար բանավոր
թարգմանությունը դարձել է անհրաժեշտ պայման: Միևնույն ժամանակ, հայ գիտական

գրականության մեջ բացակայում են եռալեզու (ռուսերեն, անգլերեն, հայերեն) բանավոր թարգմանության ուսուցմանն ուղղված ուսումնամեթոդական նյութեր:

Սույն ատենախոսության շրջանակում մշակվել է բանավոր թարգմանության ուսուցման լեզվամեթոդական համակարգ՝ հիմնված կոմպետենտային մոտեցման վրա՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն լեզուներով: Այս համակարգը նպատակ ունի մասնակիորեն լրացնել ՀՀ բուհերում եռալեզու թարգմանիչների պատրաստման ոլորտում առկա բացը: Հետազոտությունը շեշտադրում է եռալեզու ուսանողների մասնագիտական կոմպետենցիաների ձևավորման և զարգացման անհրաժեշտությունը: Հիմք է ծառայել «Թարգմանչական գործ» մասնագիտության ուսումնական ծրագիրը, որը ներառում է ուսանողներ, ովքեր տիրապետում են հայերենին՝ որպես մայրենի, ռուսերենին՝ որպես առաջին, և անգլերենին՝ որպես երկրորդ օտար լեզու:

Հետազոտության նպատակն է մշակել և փորձարկել բանավոր հաջորդական թարգմանության ուսուցման լեզվամեթոդական համակարգ եռալեզու բակալավր ուսանողների համար:

Հետազոտության օբյեկտն է եռալեզու ուսանողների թարգմանության ուսուցման գործընթացը, իսկ առարկան՝ բանավոր թարգմանչի մասնագիտական կոմպետենտության ձևավորմանն ուղղված լեզվամեթոդական համակարգը:

Հետազոտության գիտական նորույթը կայանում է եռալեզու թարգմանիչների մասնագիտական վերապատրաստման բովանդակության, մասնագիտական կոմպետենտության կառուցվածքի և լեզուների փոխազդեցության ուղղությունների հստակ սահմանման մեջ: Մշակվել և փորձարկվել է բանավոր թարգմանության ուսուցման արդյունավետ լեզվամեթոդական համակարգ, որն ուղղված է ուսանողների մասնագիտական կոմպետենցիաների ձևավորմանն ու զարգացմանը:

Այս հետազոտությունը տեսականորեն ապացուցում է բանավոր թարգմանության դասավանդման կարևորությունը բակալավրիատի եռալեզու ուսանողների մասնագիտական վերապատրաստման համար և բացահայտում այն կոմպետենցիաները, որոնք պետք է զարգացվեն թարգմանչական ֆակուլտետի ուսուցման գործընթացում: Սահմանվել են լեզվամեթոդական համակարգի ներդրման պայմանները, ինչպես նաև մեթոդներ, տեխնիկաներ ու վարժություններ, որոնք նպաստում են եռալեզու թարգմանչի մասնագիտական կոմպետենցիաների ձևավորմանը:

Այս ատենախոսությունը բաղկացած է ներածությունից, երեք գլուխներից, գլուխների ամփոփումներից, եզրակացությունից, հղումների ցանկից և 6 հավելվածից:

Ներածությունյան մեջ ներկայացված են հետազոտության արդիականությունը, նպատակը, օբյեկտը, առարկան, գիտական վարկածը, խնդիրները, մեթոդները, գիտական նորույթը, տեսական և գործնական նշանակությունը, արդյունքների փորձաքննությունը, պաշտպանության ներկայացվող հիմնական դրույթները:

Ատենախոսության առաջին գլխում («Բակալավրիատի եռալեզու ուսանողներին բանավոր թարգմանության ուսուցման տեսական հիմքերը «Թարգմանչական գործ» (ռուսերեն, անգլերեն, հայերեն լեզուներ)» ծրագրի շրջանակում) հիմնավորվում է բանավոր բազմալեզու թարգմանիչների պատրաստման կարևորությունը, վերլուծվում է այս ոլորտում առաջավոր փորձը, նաև տրվում է բանավոր հաջորդական թարգմանության նկարագրությունը: Այստեղ ներկայացվում են եռալեզու ուսանողների մասնագիտական պատրաստման առանձնահատկությունները, առաջարկվում են ուսուցման բովանդակության աղբյուրներ, և վերլուծվում է հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն լեզուների փոխազդեցությունը՝ նշելով դրանց բացասական ազդեցությունը և դրա նվազեցման միջոցները:

Ատենախոսության երկրորդ գլխում («Կոմպետենտային մոտեցման հիման վրա բանավոր թարգմանության ուսուցման մեթոդաբանական հիմքերը «Թարգմանչական գործ» (ռուսերեն, անգլերեն, հայերեն լեզուներ)» ծրագրի շրջանակում) ճշգրտվել են կոմպետենտային մոտեցմամբ բանավոր թարգմանիչների պատրաստմանը ներկայացվող պահանջները, մշակվել է եռալեզու թարգմանչի մասնագիտական կոմպետենտության մոդելը, և նկարագրվել են դրա ձևավորման ու զարգացման մեթոդները: Ներկայացվել են նաև բակալավրիատի եռալեզու ուսանողների լեզվական պատրաստության առանձնահատկությունները:

Ատենախոսության երրորդ գլխում («Թարգմանչական գործ (ռուսերեն, անգլերեն, հայերեն լեզուներ)» ծրագրի շրջանակում բանավոր հաջորդական թարգմանության ուսուցման մեթոդիկայի փորձարարական ստուգումը») ներկայացված է մշակված լեզվամեթոդական համակարգը՝ բանավոր հաջորդական թարգմանության ուսուցման համար, և վարժությունների համակարգը՝ եռալեզու թարգմանիչների մասնագիտական կոմպետենցիաների ձևավորման և զարգացման համար: Նկարագրված են նաև

անցկացված մանկավարժական գիտափորձի փուլերը՝ հաստատող, ճշգրտող և ամփոփիչ, ինչպես նաև ներկայացվում են բանավոր թարգմանության ուսուցման արդյունավետության ստուգման փորձարարական ուսուցման ընթացքը և դրա արդյունքների վերլուծությունը:

Եզրակացության մեջ ամփոփված են հետազոտության արդյունքները:

Ատենախոսությունը շարադրված է գրագետ ռուսերենով: Բոլոր զուխները և ենթազուխները տրամաբանորեն փոխկապակցված են: Հոդվածները և սեղմագիրը արտացոլում է ատենախոսության բովանդակությունը:

Ընդհանուր առմամբ կարելի է ներկայացնել հետևյալ նկատառումները: Դրական գնահատելով Նարինե Բուկուշյանի աշխատանքը՝ կցանկանայինք անել մի քանի դիտարկումներ, առաջարկություններ.

1. Ատենախոսության մեջ հեղինակը նշում է, որ միայն Վ. Բրյուսովի անվան պետական համալսարանում են ուսումնասիրում եռալեզու թարգմանություն, մինչդեռ Հայ-Ռուսական համալսարանում գործում է երկու մագիստրոսական ծրագիր՝ միտված եռալեզու թարգմանիչներ պատրաստելու գործընթացին:
2. Հետազոտության 2-րդ և 3-րդ խնդիրները փոխներթափանցում են, կարելի էր ավելի հստակ տարանջատել:
3. Բանավոր թարգմանության ուսուցման կոմպետենտային մոտեցման հիման վրա ո՞ր գիտելիքները, հմտությունները և կարողություններն են առավել կարևոր:
4. Ատենախոսության մեջ հեղինակը առաջ է քաշում այն միտքը, որ բանավոր եռալեզու թարգմանչի մասնագիտական կոմպետենտության մոդելը պետք է ներառի մի շարք բաղադրիչներ, մասնավորապես՝ միջմշակութային և մշակութային: Կարո՞ղ ենք մշակութային բաղադրիչը տվյալ եռալեզու շարքում համարել առաջնային:

Վերոնշյալ հարցապնդումները չեն նսեմացնում հետազոտության գիտամեթոդական արժեքը:

Այսպիսով, կարելի է վստահորեն պնդել, որ Նարինե Անդրանիկի Բուկուշյանի «Բանավոր թարգմանության ուսուցման լեզվամեթոդական համակարգը (կոմպետենտային մոտեցման հիման վրա)» ատենախոսությունը ամբողջական, գիտական բարձր մակարդակով իրականացված հետազոտություն է, համապատասխանում է ՀՀ գիտական

աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 7-րդ կետի պահանջներին, բավարարում է մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի (ԺԳ. 00. 02 թվանիշով) գիտական աստիճանին ներկայացվող ժամանակակից պահանջներին, և նրա հեղինակն արժանի է իր հայցած մանկավարժական գիտությունների թեկնածուի գիտական աստիճանին:

Կարծիքը քննարկվել և հաստատվել է Հայ-Ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի լեզվի տեսության և միջմշակութային հաղորդակցության ամբիոնի 2025 թվականի ապրիլի 9-ին կայացած նիստում (արձանագրություն թիվ 7):

Ատենախոսության քննարկմանը ներկա էին՝ Հայ-Ռուսական (Սլավոնական) համալսարանի լեզվի տեսության և միջմշակութային հաղորդակցության ամբիոնի հետևյալ անդամները՝ Բ.Գ.Պ., պրոֆեսոր Կ. Մատինյանը, մ.գ.դ., պրոֆեսոր Ի. Կարապետյանը, Բ.Գ.Պ., պրոֆեսոր Ա. Սիմոնյանը, մ.գ.թ., դոցենտ Ա. Սայամյանը, մ.գ.թ., դոցենտ Ռ. Խաչատրյանը, Բ.Գ.Թ., դոցենտ Ն. Թովմասյանը, Բ.Գ.Թ., դոցենտ Ս. Թումանյանը և ուրիշներ:

Առաջատար կազմակերպություն՝
Հայ - Ռուսական (Սլավոնական)
համալսարանի լեզվի տեսության և
միջմշակութային հաղորդակցության
ամբիոնի վարիչ, Բ.Գ.Պ., պրոֆեսոր՝

Ա. Ա. Սիմոնյան

Հաստատում եմ՝ 9 ապրիլի 2025թ.

Հայ - Ռուսական (Սլավոնական)

համալսարանի գիտական քարտուղար, Բ.Գ.Թ.

Ռ. Ս. Կասաբաբովա